Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 73 ◆ Вівторок, 16 квітня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

Леонід Щабінський. Ще недавно дояр Первухінського цукрового комбінату був не тільки Героєм Соціалістичної Праці, а й героєм замальовок, статей, нарисів. Тепер він неперспективний для нашого брата-журналіста. Хоча й сьогодні працює так, щоб не було соромно за відпрацьовані на фермі роки. За три місяці нестабільного 91-го надоїв від кожної корови 1870 кілограмів молока.

На знімку: Леонід Щабінський і його дружина Люба.

Фото Михайла Голяка.

Богодухівський район Харківської області.

ПРЕЗИДЕНТ СРСР М. С. Горбачов 14 квітня відбув з Москви в Токіо з офіційним візитом на запрошення прем'єр-міністра Японії Т. Кайфу.

По дорозі в Токіо М. С. Горбачов зробив зупинку в Хабаровську.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою — 446-60-22

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-88-28,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-69,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

реклами — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

УКРАЇНА—БОЛГАРІЯ: СПІВРОБІТНИЦТВУ МІЦНІТИ

Про прагнення розвивати відносини між Болгарією і Україною наголошувалося на зустрічі Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука з делегацією Великих народних зборів Республіки Болгарії.

Л. Кравчук розповів високим гостям про економічну ситуацію на Україні. При цьому йшла мова про страйк шахтарів, складності з новими цінами. Далі Л. Кравчук сказав: «Ці два моменти визначають характер економічного і політичного життя. Ми маємо намір вжити на Україні додаткових заходів: компенсувати підвищення цін в робітничих, шкільних, студентських та інших їдальнях, уточнити ціни щодо товарів дитячого асортименту, переглянути тарифи на приміський транспорт. Це перші три групи питань, які будуть вирішуватись урядом і на сесії Верховної Ради. Четверте питання — це заходи, пов'язані з посиленням боротьби із спекуляцією і тими, хто хоче погріти руки на людському горі».

На думку Голови Верховної Ради УРСР головним питанням нині є шляхи розвитку України: якою вона буде, її роль, місце і права в Союзі. Л. Кравчук сказав:

— Зараз у нас будуть готуватися два документи: Союзний договір і концепція української Конституції.

Голова Верховної Ради УРСР поінформував гостей про результати референдуму і діяльність Верховної

(Закінчення на 3-й стор.).

СПІЛЬНЕ КОМЮНІКЕ

ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР Л. М. КРАВЧУКА І ГОЛОВИ ВЕЛИКИХ НАРОДНИХ ЗБОРІВ РЕСПУБЛІКИ БОЛГАРІЇ Н. ТОДОРОВА

13—14 квітня в Києві перебувала делегація Великих народних зборів Болгарії на чолі з Головою ВНЗ Н. Тодоровим. Під час перебування болгарської делегації відбулись переговори Л. М. Кравчука і Н. Тодорова.

На початку переговорів сторони із задоволенням констатували, що зв'язки між українським і болгарським народами сягають своїм історичним корінням глибини століть і ніколи не мали «обтяжливих» моментів.

У центрі переговорів були питання розвитку двосторонніх відносин, а також взаємодія на міжнародній арені.

Сторони висловили заінтересованість у встановленні і розвитку добросусідських відносин і взаємовигідного співробітництва між Українською Радянською Соціалістичною Республікою і Республікою Болгарією, які відповідатимуть їх національним інтересам і стануть конкретним внеском у розвиток загальноєвропейського співробітництва.

Сторони були єдині в тому, що основу таких відносин і співробітництва мають становити Статут Організації Об'єднаних Націй, принципи хельсінкського Заключного акта, Паризької хартії для нової Європи та інших документів Наради з безпеки та співробітництва в Європі, зокрема принципи суверенної рівності, непорушності кордонів, територіальної цілісності, невтручання у внутрішні справи, мирного врегулювання спорів.

Відбувся обмін думками щодо розвитку міжпарламентських контактів.

Особливо наголошувалося на необхідності збереження існуючих торговельно-економічних, науково-технічних зв'язків, дальшого їх розвитку у відповідності до нових реалій. В цьому зв'язку було висловлено підтримку ідеї про підписання найближчим часом урядової угоди про розвиток економічного співробітництва і прямих зв'язків між фірмами та господарськими організаціями Української РСР і Республіки Болгарії.

Була констатована наявність спільних інтересів у формуванні нового європейського порядку, підкреслена готовність брати безпосередню участь у загальноєвропейському процесі та субрегіональному співробітництві. В цьому зв'язку відзначалась важливість подальшого розвитку придунайського співробітництва в рамках Дунайської комісії, де Україна відновлює свою активну участь.

Сторони заявили про своє бажання розвивати взаємодію в рамках Чорноморської зони співробітництва, приділяючи особливу увагу створенню умов для розвитку економічних зв'язків у цьому регіоні і запобіганню забрудненню Чорного моря. Болгарська сторона підтримала заінтересованість України стати безпосередньою учасницею Конвенції про захист Чорного моря від забруднення.

Сторони підтвердили свою повагу до прав людини та основних свобод. Вони підкреслили, що це є одним із найважливіших факторів миру, справедливості та безпеки, які необхідні для підтримання добросусідських відносин і розвитку співробітництва між двома країнами.

Беручи до уваги наявність значної кількості осіб болгарської національності на Україні, Н. Тодоров позитивно оцінив заходи, що вживаються до задоволення їх національно-культурних потреб.

Було зазначено, що сторони приділятимуть увагу розвитку культурного, наукового і гуманітарного співробітництва, яке має особливе значення для зміцнення взаєморозуміння і дружби обох народів.

Л. М. Кравчук висловив вдоволення рівнем співробітництва між двома республіками у справі подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Одночасно він висловив вдячність болгарському народу за допомогу, надану в цьому зв'язку.

Українська РСР і Республіка Болгарія продовжуватимуть плідне співробітництво в ООН та інших міжнародних організаціях, проводитимуть обмін думками з міжнародних проблем, що становлять взаємний інтерес, а також двостороннього міждержавного співробітництва.

Переговори проходили в дружній і теплій атмосфері, характерній для українсько-болгарських відносин.

Голова Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки Л. М. КРАВЧУК.

Голова Великих народних зборів Республіки Болгарії Н. ТОДОРОВ.

м. Київ, 13 квітня 1991 року.

На фото: момент підписання комюніке.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ВІД ОПЛЕСКІВ ДО ДІЙ

Як уже повідомляла наша газета, відбулася бесіда Голови Верховної Ради Української РСР Л. Кравчука і генерального директора ЮНЕСКО Ф. Майора.

Звертаючись до високого гостя, Л. Кравчук висловив сподівання, що візит генерального директора ЮНЕСКО на Україну сприятиме пожвавленню роботи міжнародних організацій, які мають благородну мету — брати участь у вирішенні чорнобильських проблем.

(Закінчення на 4-й стор.).

На фото: під час бесіди.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

УКРАЇНА — БОЛГАРІЯ:

Співробітництву міцніти

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Ради України. Оцінюючи болгаро-українські стосунки, він наголосив на традиційних братніх зв'язках і на тому, що у складний час не можна й півкроку зробити назад й кинути на них якусь тінь.

Керівник делегації Голова Великих народних зборів Республіки Болгарії академік Н. Тодоров висловив вдячність за теплий прийом і розповів про перетворення, які відбуваються в Болгарії. Академік Н. Тодоров зауважив, що інформацію про СРСР вони мають тільки із західних джерел, бо через недосконалі економічні стосунки не отримують радянської преси. На його думку, після впровадження валютних розрахунків між Болгарією і СРСР з'явилася «зелена» стіна. Обговорюючи міжнародну ситуацію, зокрема на Балканах, Н. Тодоров підкреслив, що Болгарія вважає себе стабілізуючим фактором регіону.

Велике занепокоєння щодо стану справ у економічному співробітництві висловив Голова Комісії із зовнішньої політики Великих народних зборів А. Луканов.

Він сказав, що розрив усіх зв'язків у РЕВ призвів практично до ліквідації економічних відносин між Болгарією і СРСР.

А. Луканов розповів про досягнення і проблеми економічної реформи у Болгарії.

Голова Комісії із зовнішньої політики підкреслив: Наші відносини відіграють дуже велику роль у формуванні економічної, а, відповідно, і соціальної ситуації у Болгарії: адже нема іншої східноєвропейської держави, яка була б так інтегрована з радянською економікою, і в першу чергу з Росією та Україною. Успіх нашої економіки також залежить від хоча б часткової нормалізації відносин. З Україною у нас завжди були тісні зв'язки в галузях науки, металургії, енергетики, автомобілебудування. І ми дуже хотіли б не поривати таких контактів.

Відповідаючи на запитання про національні проблеми на Україні, Л. Кравчук сказав: Поки що в широкому, гостому плані їх не існує, але заспокоюватись не треба, і цьому питанню приділяється велика увага з боку уряду, Верховної Ради.

З української сторони у розмові брали участь заступник Голови Верховної Ради В. Гриньов, голови комісій Верховної Ради А. Чепурний, М. Шульга, керівник Секретаріату Верховної Ради М. Хоменко, міністр закордонних справ УРСР А. Зленко. З болгарської сторони юрист А. Андреєв, головний секретар Болгарського хліборобського народного союзу «Микола Петков» Мілан Дренчев, журналіст болгарського телебачення І. Палчев.

Також відбулася зустріч делегації Великих народних зборів з активом товариства дружби «Україна — Болгарія» та товариством болгарської культури «Родолюбіє». Гості відвідали Генеральне консульство Республіки Болгарії в Києві, Державний академічний театр опери та балету імені Т. Г. Шевченка, Софійський та Києво-Печерський архітектурно-історичні заповідники.

Тарас ПЕТРІВ, Володимир САВЦОВ.

КРИЗА ЧИ ОЗДОРОВЛЕННЯ?

Становлення Київради як органу влади в столиці України винятковим, очевидно, вважати не можна. Такий чи подібний шлях — і це не буде перебільшенням — пройшла більшість Рад у великих і малих містах республіки. Майже півтора місяця тривав виснажливий і дратівливий «марафон» виборів голови Ради, який у кінцевому підсумку не увінчався бажаним і очікуваним результатом. Спробувавши цього нелегкого хліба, новообраний голова спочатку застосував такий запобіжний захід впливу, як обіцянка подати у відставку і, не досягнувши порозуміння з депутатським корпусом, зрештою здійснив свій намір: добровільно склав повноваження. В опублікованому пізніше інтерв'ю кореспондентці міської газети він так пояснив причину добровільної відставки: «Я орієнтувався на вирішення проблем міста, реалізацію передвиборних програм депутатів, а в Раді почалася нічим не прикрита боротьба за владу. Вплинути на цей процес, повернути його в русло господарських питань я не зміг і не зумів. Крім того, депутати прагнуть змін, але намагаються зробити це явно не демократичним шляхом».

Вибори наступного голови Київради пройшли без збоїв, фактично з одного кандидата — керуючого чи не найбільшим у місті будівельно-монтажним трестом, останнім часом генерального директора концерну «Київінвест» Григорія Малишевського. І пояснити це просто втомою депутатів чи спогадом про попередні вибори, тиском виборців, мабуть, не можна. Бо кандидат, входячи до блоку комуністів, що становить більшість у Київраді, переконав депутатів: позиції його є поміркованими, центристськими. Це й додало йому голосів на виборах від усіх груп і блоків.

І от кияни мають тепер голову і Ради, і виконкому, а претензії у виборців до депутатського корпусу все ті ж — багато балаканини, мало діла. Все частіше доводиться чути: «У Київраді — криза влади, вийти з якої можна лише одним шляхом — розпустити нинішній склад, обравши інший».

А що думає з цього приводу голова Київради, який згодився її очолити у досить непевний час соціальних потрясінь? І взагалі — як йому ведеться, меру цієї невеличкої держави з майже тримільйонним населенням, де навряд чи похвалять за успіхи, але обов'язково спитають за невдачі? І як він виводитиме Раду з кризи, в якій та опинилася?

На ці та інші запитання кореспондент «Голосу України» запропонував відповісти голові Київради Григорію МАЛИШЕВСЬКОМУ.

— Я, з вашого дозволу, почну з останнього. Криза в Раді, на мій погляд, настала з першого дня роботи першої сесії. І вона триває й до сьогодні. Знаєте, це можна зрозуміти: з одного боку, багато депутатів зневірилися в існуючих структурах, з другого — брак досвіду у вирішенні проблем, які вони самі ж і порушують, правовий нігілізм. Коли йшлося про організаційні справи, то це можна було якось обійтися мітингуванням, а от для розв'язання конкретних питань цей шлях уже не годиться. Тому я б охарактеризував кризу як звичний стан, у якому ми працюємо, але аж ніяк не говорив би про її загострення.

Та й Рада сьогодні не така, як рік тому,— визначилися лідери, видно, на що вони здатні. Є в нас люди і одержимі, але є й такі, що й досі не зрозуміли, навіщо вони сюди прийшли.

— Тобто про розпуск депутатського корпусу не йдеться?

— А є гарантія, що прийдуть навчені депутати? Та й Київрада — частина нашого суспільства з усіма його суперечностями й недоліками. Хіба кияни — винятков? Помилки, які допускає центральний уряд, закони, що приймаються і не працюють... Це створює нестабільність у країні і соціальну напруженість у місті. От що мене найбільше тривожить.

— Ваш попередник залишив свій пост тому, що в Київраді на перший план висунуто політичну боротьбу, а не ті проблеми, які хвилюють киян. А між тим міська Рада — орган не стільки законотворчий, скільки такий, що неухильно виконує закони...

— На жаль, це так. Хоча знову ж таки, а як може бути інакше в нинішній ситуації? Ви ж стежите і за з'їздами народних депутатів, і за сесіями Верховних Рад — республіки, Російської Федерації, Союзу... Так, ми мусимо займатися проблемами міста. Але ситуація склалася так, що не помічати діяльності реальних політичних сил — груп, блоків — означає жити в рожевих окулярах. Та й хіба проблеми зникають від того, що ми намагаємося їх не помічати?

— Вам відомі ці політичні сили?

— Аякже. Це — Блок комуністів, Демократичний блок, офіційно зареєстровані у Раді, куди увійшли сили, які об'єдналися під прапорами Руху, і група Демократичний центр, що об'єднує депутатів, які відійшли від блоків комуністів і Демократичного. Ну, і решта груп і блоків, які в основному маневрують при прийнятті рішень.

— Як впливає на роботу Ради наявність цих сил?

— Хм... Знаєте, якось навіть не називати це силами, абстрагуватися від певних назв, то, зрозуміло, що в такому великому депутатському колективі годі й сподіватися на якусь стопроцентну одностайність (та й не треба!). Як би ці групи не називалися, вони є, бо скільки людей — стільки й думок. Тому ми в Київраді створили такий інститут, як узгоджувальні комісії, куди входять представники від усіх груп. Перш ніж винести рішення на сесію, воно опрацьовується в комісіях. А якщо там дійшли згоди, то й на сесії це рішення в основному приймається. Моя ж роль у тому, що я прагну в момент обговорення знайти спільну мову з усіма групами.

— Завжди це вдається?

— Загалом — так. Але, буває, виникають проблеми. Примірoм, зараз ми стоїмо перед проблемою, яку ніяк не можемо вирішити — структура органів управління. У Законі про місцеве самоврядування передбачається об'єднання постів голови Ради і виконкому, що, на мою думку, є виправданим, але практично перекреслює існування президії. У Київраді президія, як структура, себе виправдала, вона постійно працює з комісіями, а через них — з депутатами і виборцями. Та й у Законі є тлумачення — кожна Рада самостійно може визначити, які структури залишати для забезпечення її роботи. У нас думки розійшлися: Демблок — за збереження президії, а Блок комуністів — проти. Поки що не дійшли спільної думки...

— Я недавно дізналася про такий цікавий факт: з 70 рішень президії мало не по 60 вніс протест прокурор міста. Але ж ці рішення ніхто й не скасував...

— Ви недалекі від істини. Усі протести вирішено внести на розгляд сесії. Частина їх буде прийнята, що й зрозуміло, адже президія раніше досить часто брала на себе функції оперативного, виконавського характеру, тобто функції виконкому, і в цьому прокурор вбачає порушення закону.

— Кияни часто звинувачують своїх обранців у бездіяльності, у невиконанні передвиборних програм...

— Я не хотів би зараз звинувачувати депутатів, але чимало з них погано уявляли реальність виконання обіцяного. Та й ситуація в Києві змінилася. Якщо раніше всі зусилля спрямовувалися на задоволення потреб столиці України, то тепер ніхто нікому нічого не винен. Області насамперед забезпечують своїх людей, незалежно від фондів, лімітів тощо. Тому треба самим виходити із становища, яке склалося, визначивши головні напрями.

— А ви їх, як мер цього величезного міста, уявляєте?

— Так. Насамперед це перегляд усіх наших програм, у переважній більшості нереальних. І передусім — програми по житлу, саму її концепцію. Хай не здається вам високопарним, але слід нарешті поставити у центр цієї проблеми людину, її інтереси.

Як не гірко сьогодні зізнаватися, а доводиться: у Києві набудовано стільки зайвого й непотрібного, часто злочинно шкідливого, що наслідки відчуватимуть ще кілька поколінь киян. І це навіть без Чорнобиля. Аякже, престижне місто — і союзні міністерства-монстри нікого не питали...

Сьогодні ж слід переглянути концепцію задоволення житлом киян. Ми щороку нарощували темпи житлового будівництва, а на черзі незмінно залишалося 200 тисяч чоловік. Цю проблему самі ж штучно і підтримували, бо п'ять метрів житла на особу вважалося нормальним явищем. Тому одним з перших рішень виконкому було питання про взяття на квартирний облік із семи метрів, а для кооперативів — з дев'яти. Та й сам порядок і будівництва, і розподілу житла докорінно змінюватимемо. Я не буду зараз розкривати механізми вирішення цієї проблеми, але слід виходити з найголовнішого — проживання в цьому місті людини.

— Наскільки я зрозуміла, для вас це пріоритетний напрям діяльності? Чи не відіграло тут роль те, що ви — будівельник за професією?

— А як хочете, так і називайте. Але я вважаю, що найголовніше для людини — мати дах над головою, і бажано хороший.

Щодо пріоритетності, то в нашій ситуації назвіть непріоритетний напрям. Але я все ж спробую окреслити їх. Насамперед (мабуть, усі їх треба починати з цього слова — насамперед) добитися, щоб Київ мав статус міста, що постраждало від чорнобильської катастрофи. Ми повинні визначитися, як нам тут жити, як харчуватися, що пити, де відпочивати і який період жити в місті, а на який час виїжджати. Та й здоров'я киян — над усе. Працюємо над цим, є цікаві наукові розробки.

Потім, Київ — столиця суверенної республіки? Так. Отже, треба, щоб нас і сприймали відповідно. Розвивати міжнародне співробітництво — через торгівлю, кооперацію, спільні підприємства. Бо, здається мені, ми поки тут більше втрачаємо. А маємо ж чим привабити західних партнерів. Ні, не ресурсами, а, наприклад, технологіями в металообробці, результатами наукових досліджень...

Та й елементарний порядок у місті — хіба це не пріоритетний напрям? Щоб і вокзали, і підземні переходи, і вулиці наші були полюдськи впорядкованими і щоб не страшно на них було вийти увечері.

— Недавно в Київраді створено новий відділ з питань економічної реформи, який займатиметься ще й роздержавленням власності. Кажуть, що на придбання Андріївської церкви вже записалися в чергу...

— Жартуєте — з приводу церкви? Так, цьому відділу є над чим поламати мозки. Ринкові відносини, в які ми вступаємо, повинні збільшити не кількість жертв, а кількість багатих людей. Завдання ж Ради — створити потужний соціальний захист тих, хто виявився за бортом. І це буде нашою постійною політикою.

А роздержавлення перш за все зачепить сфери торгівлі, послуг, побуту. Хоч це й не за горами, проте перш ніж приступити до цієї справи, ми повинні визначитися — що кому належить і скільки, де державна власність, а де — муніципальна, як створити рівні стартові можливості для тих, хто хоче спробувати себе у справі підприємництва. Але, звичайно, історичні реліквії ніколи не стануть приватними — вони належатимуть киянам.

— І все ж, на що Київрада, якщо ви можете говорити від її імені, спрямовуватиме свою діяльність, незважаючи на різні політичні погляди, уподобання, позиції депутатів?

— На стабілізацію життя в місті, на поліпшення роботи управлінських структур, інакше кризи не здолати.

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Телеграфним рядком із Запоріжжя

ВИКОНКОМ ДОПЛАТИТЬ

В закладах народної освіти області харчуватись можна буде за старими цінами. Решту вирішив доплачувати облвиконком.

ОДНОРАЗОВИЙ ПРОТЕСТ

Дві години страйкував цех № 34 підприємства ЗМКБ «Прогрес» на знак протесту проти зростання цін комплексних обідів у їдальні заводу та недостатньої компенсації з боку держави.

ЗАПОРОЖЦІ НА ГОРОДАХ

У чотирьох сільських районах, які межують з містом, городянам цього року виділено майже 5 тисяч гектарів землі під городи. Щоб одержати ділянку, варто лише подати заяву до райвиконкому за місцем проживання.

КИЇВ НАМ НЕ УКАЗ

Техніко-економічне обгрунтування проекту розвитку острова Хортиця, виконане київським інститутом «Діпромісто», нещодавно було відкинуто міськвиконкомом та радою головних архітекторів міст республіки: вони вважають, що Хортицю треба зберегти як місце масового відпочинку трудящих.

МОГУТНІЙ ІНВАЛІД

У районному суді міста Василівки вкотре відкладено слухання у справі Віктора Андрієнка. Інвалід другої групи звинувачується в тому, що під час рухівського мітингу побив кількох міліціонерів.

МИЛОСЕРДЯ ДО ЗАХИСНИКА

Міністерство оборони не передбачає надання матеріальної допомоги солдатам і матросам. Тому й звернувся сержант Горожанин через газету «Запорізька січ» до людей: потрібні гроші для термінового лікування його семимісячної дитини. За лічені дні зібрано кілька сот карбованців.

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».

ВІД ОПЛЕСКІВ ДО ДІЙ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Далі Л. Кравчук сказав:

— Ми високо цінуємо особисто ваші зусилля у тому, що стосується підготовки програми «ЮНЕСКО — Чорнобиль». Для України, як і для Європи та світу, все, що пов'язане з чорнобильською трагедією, є не тільки раною, а й проблемою нашого майбутнього. Ви будете мати можливість побачити на власні очі наслідки Чорнобиля.

Голова Верховної Ради підкреслив: Україна як суверенна держава робить і буде робити все для того, щоб зміцнювати авторитет ЮНЕСКО, розширяти і поглиблювати співробітництво.

Ми оцінюємо ЮНЕСКО як скарбницю світового досвіду у галузях освіти, науки, культури. Коли ми набуваємо реальної суверенності, робимо кроки до розбудови нашої державності, відроджуємо духовність, досвід ЮНЕСКО має важливе значення для України.

Л. Кравчук розповів про діяльність Верховної Ради УРСР, при цьому наголосивши, що, коли доводиться вирішувати складні питання, а таким є проблема Чорнобиля, всі парламентські сили знаходять спільну мову. Складні постанови і закони, які стосувалися Чорнобиля, приймалися дуже швидко і організовано.

Голова Верховної Ради Української РСР поінформував Ф. Майора про прийняття Декларації про державний суверенітет України і наголосив: ми хочемо розбудовувати Українську державу, суверенну, повноправну, повнокровну, демократичну. Ми прагнемо бути господарями на своїй землі, вирішувати самостійно те, що може вирішувати наш народ. Але ми не відгороджуємось від світу парканом. Наш народ висловився за те, щоб бути в Союзі, але не в тому, що є і був, а в Союзі суверенних держав.

16 квітня у Парижі розпочнеться зустріч керівників міжнародних організацій. Під час цієї зустрічі передбачено порушити чорнобильську тему, заслухати інформацію про вжиті заходи.

Мені приємно зауважити, заявив Ф. Майор, що коли на засіданні Виконавчої Ради ваші представники внесли проект резолюції щодо ЮНЕСКО, то 51 член цієї організації аплодував. А тепер ми повинні перейти від оплесків до дій.

Ф. Майор висловив розуміння складностей перехідного періоду на Україні, при цьому наголосив, що треба і надалі боротися за загальнолюдські цінності.

З української сторони у розмові брали участь голова Комісії Верховної Ради УРСР В. Яворівський, керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР М. Хоменко, заступник Голови Ради Міністрів Української РСР К. Масик, міністри УРСР А. Зленко і Ю. Спіженко, з боку ЮНЕСКО — почесні посли ЮНЕСКО кутюр'є П. Карден, актриса В. Поль, працівник секретаріату ЮНЕСКО Б. Лефебр, інші офіційні особи.

Тарас ПЕКАР,
Володимир ДАЧЕНКО.

ФЕДЕРІКО МАЙОР ВІДВІДАВ ЧОРНОБИЛЬСЬКУ АЕС

13 квітня генеральний директор ЮНЕСКО Федеріко Майор Сарагоса відвідав Чорнобильську АЕС. Він оглянув щитову керування другим енергоблоком, побував у колишньому місті енергетиків Прип'яті, розмовляв з людьми, які повернулися після евакуації в рідні села, розташовані в 30-кілометровій зоні. Федеріко Майор повідомив, що вже розроблена і почала здійснюватися програма «ЮНЕСКО — Чорнобиль», спрямована на допомогу потерпілим унаслідок аварії.

На знімку: Федеріко Майор і прибулі з ним відомий французький модельєр П'єр Карден та популярна німецька актриса Вітта Поль, які є лауреатами звання «Почесний посол програми «ЮНЕСКО — Чорнобиль», на фоні саркофага.

Фото Анатолія КОЛЕСНИКА.

НАГАДАЮТЬ СВІЧКИ ПРО ТРАГЕДІЮ

У приміщенні музею В. І. Леніна відбулася презентація прес-центру Оргкомітету по підготовці та проведенню заходів, пов'язаних з п'ятиріччям аварії на ЧАЕС, затвердженого рішенням Комісії Ради Міністрів УРСР з надзвичайних ситуацій.

Представник виконкому товариства союзу «Чорнобиль» Олексій Рижков повідомив присутніх, що в період з 18 по 28 квітня на всій території Радянського Союзу проводитимуться заходи, пов'язані з цією чорною датою в історії нашого народу. Крім традиційних уже прес-конференцій за участю представників Міністерства охорони здоров'я УРСР, Держкомчорнобиля, НВО «Прип'ять» та ВО «ЧАЕС», намічено провести телемарафон «Дзвони Чорнобиля», всесоюзний суботник «Пам'ять і біль Чорнобиля», республіканський фестиваль «Діти України проти атомної загрози і за загальне виживання». Центром усіх акцій стане Київ.

Крім того, на презентації було розповсюджено звернення союзу «Чорнобиль» до всіх державних, політичних, громадських організацій та рухів країни, в якому є заклик оголосити 26 квітня Днем Пам'яті та національного примирення, виявити взаємну терпимість і загальною скорботою вшанувати пам'ять усіх тих, хто загинув і помер внаслідок аварії на ЧАЕС.

Від об'єднаного оргкомітету громадських організацій України виступив представник «Зеленого світу» Юрій Ткаченко. Зокрема, він звернув увагу на те, що 22 квітня увесь світ відзначатиме День Землі і запропонував занести цю подію до загальної програми заходів.

Щодо чорнобильської катастрофи, на думку оргкомітету «Чорнобильський тиждень. 21 — 26 квітня 1991 року», 26 квітня має стати Днем Національної Жалоби. Зранку у всіх церквах, костьолах, соборах, синагогах України мають відбутися богослужіння, а ввечері, з 20-ї години, усі жителі республіки запалюванням у вікнах жалобних свічок засвідчуватимуть свою причетність до відзначення цієї події.

Щодо заходів чорнобильського тижня свої пропозиції висловили також представники союзу «Чорнобиль» України, Союзу робітників Чорнобиля, інших громадських організацій та об'єднань.

Завершуючи презентацію, керівник прес-центру оргкомітету Андрій Конеченков запросив усіх присутніх до співпраці і підкреслив, що головним завданням репрезентованої структури є показ реальної картини, що склалася внаслідок аварії на ЧАЕС, і збір усієї інформації, що стосується цієї події.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Одеси

НА ПЕРЕПРАВІ КОНВЕРТОВАНУ НЕ МІНЯЮТЬ

На судна-пороми, що курсують між радянським портом Іллічівськ і болгарським Варна, співвласники віднині надають послуги лише за вільно конвертовану валюту. Дорослий квиток в одному напрямку коштує 50 доларів, дитячий — 15—25. Тут до ринку вже переправились.

БРИГАНТИНА ВІТРИЛА ПОДІЛИЛА

Припинила своє існування одна з найстаріших кіностудій країни — Одеська. Вона розпалася на ряд самостійних творчих студій, технічну базу яким віднині надаватиме комбінат «Одеса-фільм». Стосунки між партнерами — суто госпрозрахункові. Та символ кіностудії — бригантина — в заставках фільмів залишиться.

ВОТУМ ІВАНА ФРАНКА

Під такою назвою створено науково-освітню та культурницьку організацію, що діє на громадських засадах в Одесі. Вона об'єднує прихильників світогляду великого Каменяра, ставить на меті вивчення і пропаганду філософської та літературної спадщини письменника.

ДІАГНОЗ НА КУКУРУДЗЯНОМУ ПОЛІ

Рівень гібридності кукурудзи обумовлює врожайність. Та якщо раніше визначити його можна було лише приблизно, після збирання врожаю з ділянок гібридизації, то за методикою і за допомогою апаратури, винайдених ученими Всесоюзного селекційно-генетичного інституту, це можна робити в полі на ранній стадії формування зерна. І впливати на процес. Метод одеситів запатентовано навіть у такій кукурудзяній країні, як Угорщина.

КОНКУРС НА... БАЗАРЮВАННЯ

На конкурсній основі віднині виділятимуть магазини на ринках Одеси. Таке рішення прийняло новостворене управління ринками при міськвиконкомі. Якщо раніше господарства області, вважаючи торговельну площу природно своєю, мало дбали про послуги населенню, то віднині, не виправдавши за рік сподівань покупців, можуть втратити приміщення.

ВБИВСТВО У ГРИГОРІВЦІ

Молотком та ножем вбили одного вечора в селі Григорівка Комінтернівського району молоде подружжя Масют. Не пожаліли й дітей — п'ятирічного Сергійка та чотирирічного Ігорка. Затримано двох підозрюваних. Ведеться слідство.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

УРЯ...

Як пов... голова р... слідкує з... тарських... 717 союз... канськог... чому об... вугілля», ... гірники п... приступа... квітня в ... конкомі в... ординації... ролю за ... урядів, ... жено так... зуміння. ... розуміння ... нічого не... мати чес... ба а... Вис... ки... ного Каб... шахтарям... року бул... як такі, ... діями ... уряду ні... а тільки ... тиражува... шення.

На том... розгляда... ролю за ... них до...

Тільки ...

На ... Держтел... ки мітин... Республі... Києві 14 ... могою ... раїнсько...

СДП...

Керів... ратичн... вели пр... якій бул... партії ... ний ред... тар пра... родний ... правлін... ко.

На на... ференці... щодавно... проанал... станови... ги, ... го року... ларацію... Програм... на на к...

...КІВ ДО ДІЙ

...водиться ви-
...ні питання, а
...ема Чорноби-
...ентські сили
...льну мову.
...ови і закони,
...я Чорнобиля,
...же швидко і

...ховної Ради
...Р поінформу-
... про прийнят-
...ро державний
...аїни і наголо-
...-розбудовува-
... державу, су-
...правну, повно-
...ратичну. Ми
... господарями
... вирішувати
...що може вирі-
...арод. Але ми
...мось від світу
... народ висло-
...б бути в Сою-
...у, що є і був,
...еренних дер-

... Парижі роз-
...річ керівни-
...х організацій.
...устрічі перед-
...ти чорнобиль-
...лухати інфор-
...ті заходи.

Мені приємно зауважити, заявив Ф. Майор, що коли на засіданні Виконавчої Ради ваші представники внесли проект резолюції щодо ЮНЕСКО, то 51 член цієї організації аплодував. А тепер ми повинні перейти від оплесків до дій.

Ф. Майор висловив розуміння складностей перехідного періоду на Україні, при цьому наголосив, що треба і надалі боротися за загальнолюдські цінності.

З української сторони у розмові брали участь голова Комісії Верховної Ради УРСР В. Яворівський, керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР М. Хоменко, заступник Голови Ради Міністрів Української РСР К. Масик, міністри УРСР А. Зленко і Ю. Спіженко, з боку ЮНЕСКО — почесні посли ЮНЕСКО кутюр'є П. Карден, актриса В. Поль, працівник секретаріату ЮНЕСКО Б. Лефебр, інші офіційні особи.

Тарас ПЕКАР,
Володимир ДАЧЕНКО.

...АВ ЧОРНОБИЛЬСЬКУ АЕС

...КИ ПРО ТРАГЕДІЮ

...усіх акцій ста-

...на презентації
...джено звернен-
...обиль» до всіх
...літичних, гро-
...нізацій та ру-
...кому є заклик
... квітня Днем
... національного
...явити взаєм-
... і загальною
...нувати пам'ять
...агинув і помер
...ії на ЧАЕС.
...ого оргкоміте-
...х організацій
...ив представ-
...світу» Юрій
...ема, він звер-
...е, що 22 квіт-
... відзначатиме
... запропонував
...ію до загаль-
...аходів.
...бильської ка-
...умку оргкомі-
...ьський тиж-
... квітня 1991
...ня має стати
...ної Жалоби.

Зранку у всіх церквах, костьолах, соборах, синагогах України мають відбутися богослужіння, а ввечері, з 20-ї години, усі жителі республіки запалюванням у вікнах жалобних свічок засвідчуватимуть свою причетність до відзначення цієї події.

Щодо заходів чорнобильського тижня свої пропозиції висловили також представники союзу «Чорнобиль» України, Союзу робітників Чорнобиля, інших громадських організацій та об'єднань.

Завершуючи презентацію, керівник прес-центру оргкомітету Андрій Конеченков запросив усіх присутніх до співпраці і підкреслив, що головним завданням репрезентованої структури є показ реальної картини, що склалася внаслідок аварії на ЧАЕС, і збір усієї інформації, що стосується цієї події.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Одеси

НА ПЕРЕПРАВІ КОНВЕРТОВАНУ НЕ МІНЯЮТЬ

На судна-пороми, що курсують між радянським портом Іллічівськ і болгарським Варна, співвласники віднині надають послуги лише за вільно конвертовану валюту. Дорослий квиток в одному напрямку коштує 50 доларів, дитячий — 15—25. Тут до ринку вже переправились.

БРИГАНТИНА ВІТРИЛА ПОДІЛИЛА

Припинила своє існування одна з найстаріших кіностудій країни — Одеська. Вона розпалася на ряд самостійних творчих студій, технічну базу яким віднині надаватиме комбінат «Одеса-фільм». Стосунки між партнерами — суто госпрозрахункові. Та символ кіностудії — бригантина — в заставках фільмів залишиться.

ВОТУМ ІВАНА ФРАНКА

Під такою назвою створено науково-освітню та культурницьку організацію, що діє на громадських засадах в Одесі. Вона об'єднує прихильників світогляду великого Каменяра, ставить на меті вивчення і пропаганду філософської та літературної спадщини письменника.

ДІАГНОЗ НА КУКУРУДЗЯНОМУ ПОЛІ

Рівень гібридності кукурудзи обумовлює врожайність. Та якщо раніше визначити його можна було лише приблизно, після збирання врожаю з ділянок гібридизації, то за методикою і за допомогою апаратури, винайдених ученими Всесоюзного селекційно-генетичного інституту, це можна робити в полі на ранній стадії формування зерна. І впливати на процес. Метод одеситів запатентовано навіть у такій кукурудзяній країні, як Угорщина.

КОНКУРС НА... БАЗАРЮВАННЯ

На конкурсній основі віднині виділятимуть магазини на ринках Одеси. Таке рішення прийняло новостворене управління ринками при міськвиконкомі. Якщо раніше господарства області, вважаючи торговельну площу природно своєю, мало дбали про послуги населенню, то віднині, не виправдавши за рік сподівань покупців, можуть втратити приміщення.

ВБИВСТВО У ГРИГОРІВЦІ

Молотком та ножем вбили одного вечора в селі Григорівка Комінтернівського району молоде подружжя Масют. Не пожаліли й дітей — п'ятирічного Сергійка та чотирирічного Ігорка. Затримано двох підозрюваних. Ведеться слідство.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Факт і коментар

УРЯД РЕСПУБЛІКИ ЗНАХОДИТЬ ПІДТРИМКУ

Як повідомив телефоном голова робочої групи, що слідкує за виконанням шахтарських постанов 608 та 717 союзного та республіканського урядів на виробничому об'єднанні «Луганськвугілля», Олексій Батула, гірники припинили страйки і приступають до роботи. 11 квітня в Луганському облвиконкомі відбулася нарада Координаційної ради по контролю за тими ж постановами урядів, де й було підтверджено таке бажане взаєморозуміння. Здоровий глузд — розуміння того, що нічого з нічого не буває і що, аби мати необхідне, все-таки треба [illegible]ацювати, [illegible] переміг. Вис[illegible]ки ж зуст[illegible]ей союзного Кабінету міністрів з шахтарями 2—3 квітня цього року були охарактеризовані як такі, що в порівнянні з діями республіканського уряду нічого нового не дали, а тільки скопіювали і розтиражували українські рішення.

На тому ж зібранні ще розглядалися питання контролю за виконанням укладених договорів, визначені конкретні особи, що відповідатимуть за дотримання цих угод. Дійшли й до розв'язання питання гірників ВО «Первомайськвугілля», які вже понад 40 діб не виходять із страйку. Необхідні їм для вирішення болючих проблем 29 мільйонів карбованців ухвалили перевести на рахунок страйкуючих зусиллями всіх, а не тільки шахтарських трудових колективів, про що й повідомили керівників і представників підприємств. До Києва направляється представницька комісія, що разом з урядом В. Фокіна має остаточно з'ясувати механізм індексації зарплати, скасування заборгованості, яка виникла під час страйків, припинити судові переслідування організаторів та учасників робітничого руху.

Третім питанням того засідання був розгляд становища, яке склалося з охороною здоров'я в шахтарських регіонах. Завідуючий відділом охорони здоров'я облвиконкому В. Дьяконов ознайомив присутніх із відповідним листом колегії Мінздраву СРСР від 13 березня 1991 року. Охорона здоров'я в катастрофічному стані, а медична промисловість країни здатна забезпечити необхідним лише на 34 відсотки. Ліки фактично закінчилися, деяких вистачить максимум на півроку, зовсім нема перев'язочних матеріалів та інших лікарських препаратів. Оскільки через нашу заборгованість закордонні партнери відмовилися постачати нам медзасоби, у нас можливий відпуск усіх ліків тільки за рецептами. І хоча В. Дьяконов повідомив, що в шахтарському краї ліків вистачить десь до вересня, колегія обласного відділу охорони здоров'я разом з ученою радою Луганського медінституту направила телеграму на ім'я М. Горбачова та В. Павлова про нагальну необхідність вирішувати проблему щодо ліків. Бо шахти — зона ризику, і за умов бодай однієї аварії, зекономленого запасу вистачить на лічені дні...

Володимир СКАЧКО.
Луганськ — Київ.

Тільки факт

ВИМАГАЛИ ПРЯМОГО ЕФІРУ

На знімку: приміщення Держтелерадіо УРСР. Учасники мітингу, що відбувся біля Республіканського стадіону в Києві 14 квітня, прийшли з вимогою прямого ефіру по Українському телебаченню.

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

КОМПЕНСАЦІЯ НА ДІТЕЙ

До республіканської Урядової комісії з питань реформи цін і компенсації надходять численні скарги від батьків у зв'язку з тим, що бухгалтерії підприємств та місцеві органи соціального забезпечення всупереч рішенням відповідних союзних і республіканських органів вимагають від них додаткові довідки для оформлення компенсаційних виплат на дітей, передбачених постановами Уряду з питань реформи роздрібних цін.

Урядова комісія доводить до відома населення, що такі вимоги неправомірні. У надісланій міністерствам і відомствам УРСР, обл(міськ) виконкомам 11 квітня ц. р. телеграмі ще раз роз'яснено, що **підставою для перших компенсаційних виплат на дітей є лише заява батьків і свідоцтво про народження дитини.**

Комісія також повідомляє, що міністерствам і відомствам республіки, обл (міськ)виконкомам 9 квітня ц. р. направлено інструкцію про порядок компенсаційних виплат населенню у зв'язку з реформою роздрібних цін, в якій детально роз'яснюється, яким чином і за рахунок яких коштів здійснюються компенсаційні виплати. Необхідно, щоб ці документи було негайно доведено до місцевих органів соціального забезпечення, підприємств і організацій.

ДІАЛОГ ПРОДОВЖАТЬ В ІТАЛІЇ

Понад тисячу упаковок одноразових шприців отримала в подарунок від італійських учителів Київська міська лікарня № 15, де обстежуються вісім тисяч хлопчиків та дівчаток — жертв аварії на Чорнобильській АЕС.

— Група викладачів ліцею міста Єзі (центральна Італія) прибула до нас на запрошення створеного торік масового руху «Українські педагоги за мир та взаєморозуміння», — розповідає відповідальний секретар руху Валентина Дзябенко. — Наші гості побували не лише в дитячій лікарні, а й у школах-новобудовах Дарницького району столиці, відвідали також Сахнівську середню школу на Черкащині, познайомилися з її директором — відомим учителем-новатором, народним депутатом СРСР Олександром Захаренком.

Італійських колег цікавила можливість обміну досвідом у галузі освіти, підліткового виховання. Продовження діалогу — в Італії.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Київ.

СДПУ: Президент у цугцвангу

У політичних партіях

Керівники Соціал-демократичної партії України провели прес-конференцію, на якій були Голова правління партії А. Носенко, політичний редактор В. Вовк, секретар правління А. Коваль, народний депутат України, член правління СДПУ О. Сугоняко.

На науково-практичній конференції, що відбулася нещодавно в Житомирі, партія проаналізувала політичне становище на Україні. Ще раніше, у листопаді минулого року, було прийнято Декларацію принципів і Статут. Програма партії розроблена на концептуальному рівні і буде прийнята на спеціальному з'їзді. Що стосується поточних дій, політичний редактор СДПУ В. Вовк пояснив: ситуація на Україні настільки динамічна, що розробляти послідовну, цілісну програму в даних умовах просто неможливо.

Секретар правління А. Коваль назвав політичну ситуацію, в якій опинилося союзне керівництво, цугцвангом Горбачова (в шахах цим терміном позначається позиція, в якій немає виграшних ходів, будь-який веде до катастрофи). Він висловив цікаву точку зору: помилок Горбачов не робив. Блискуче розрахований політичний бартер в Прибалтиці (Горбачов не втручається в події Перської затоки, Захід — у справи Прибалтики) привів до поразки Горбачова. Референдум, який — Горбачов знав, що переможе, — привів до нової поразки внаслідок все тієї ж безвиході союзного керівництва; Білорусія, яка з найстабільнішої опори центру буквально за кілька днів перетворилася в найгарячішу точку... В цих умовах потрібна консолідація всіх сил, які ставлять на меті виборювати суверенітет України, в тому числі і націонал-комуністів. Спроби об'єднання демократів уже були. На порядку денному — створення «круглого стола» України.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Р...

І ЗА ...
ПЛА...

2 квітня ...
приз колект...
глянули вра...
і всім коле...
носі. А в ки...
легко...

Несвідомі...
дяни, роз...
більші й м...
Дорожчає ...
гія, і матер...
ла. Та як же...
подорожчат...

Воно таки...
рожчають м...
сіль і перец...
стати дешев...

Але приїх...
стоянку, де...
гулі», а чер...
копович, ра...

— А вже...
місяць не 5...
Щойно нач...
ло...

Став, див...
колесами то...
І огорожа ...
рожів. І соб...
да, без со...
якийсь гучн...
ли, щоб муз...
баку в будк...
ла б якась ...

— Вікторе...

З...

Як стало ...
дентові УЦА...
лося розп...
Верховного ...
ньому було...
ня про запо...
народного ...
С. Хмари. У...
С. Хмара, я...
слідством, ...

З ...

Баскетбол. ...
спорткомпле...
льова, 38/1) ...
нальний т...
СРСР з бас...
нок за сист...
Боротьбу п...
лективів. Ко...
ла одну зус...
ротьби за н...
ма, як на ...
не витриму...
Для динамів...
сто образли...
йшли весь ч...
одному под...
переслідува...
І тепер лиш...
може зввест...
колективу, ...
здобутки пр...
все це з ...
клерка з ...
СРСР. Але ...
братися і п...
ротьбу.

Наші дина...
нер Воло...
сподіваютьс...
лільників. ...
сьогоднішн...
мо» (Київ) ...
сибірськ) о ...

В інших п...
ся: «Динамо...
«Молдова» ...
«Горизонт» ...
сила» (Ленін...
(Московська...
цих зустріче...
17.00.

Гандбол. ...
ки вийшли ...
шу європей...
ків. На очах...
чів у Палац...

ГОЛОС України

Факт і коментар

РЕСПУБЛІКИ ЗНАХОДИТЬ ПІДТРИМКУ

...мив телефоном
...ої групи, що
...иконанням шах-
...станов 608 та
... та республі-
...ядів на виробни-
...анні «Луганськ-
...лексій Батула,
...инили страйки і
... до роботи. 11
...анському облви-
...улася нарада Ко-
... ради по конт-
... ж постановами
... було підтверд-
...ажане взаєморо-
...ровий глузд —
...го, що нічого з
...ває і що, аби
...не, все-таки тре-
...ати, переміг.
...вуст... й союз-
... міністрів з
...—3 квітня цього
...охарактеризовані
...в порівнянні з
...еспубліканського
... нового не дали.
...копіювали і роз-
... українські рі-

... зібранні ще
... питання конт-
...онанням укладе-
...рів, визначені

конкретні особи, що відповідатимуть за дотримання цих угод. Дійшли й до розв'язання питання гірників ВО «Первомайсквугілля», які вже понад 40 діб не виходять із страйку. Необхідні їм для вирішення болючих проблем 29 мільйонів карбованців ухвалили перевести на рахунок страйкуючих зусиллями всіх, а не тільки шахтарських трудових колективів, про що й повідомили керівників і представників підприємств. До Києва направляється представницька комісія, що разом з урядом В. Фокіна має остаточно з'ясувати механізм індексації зарплати, скасування заборгованості, яка виникла під час страйків, припинити судові переслідування організаторів та учасників робітничого руху.

Третім питанням того засідання був розгляд становища, яке склалося з охороною здоров'я в шахтарських регіонах. Завідуючий відділом охорони здоров'я облвиконкому В. Дьяконов ознайомив присутніх із відповідним листом колегії Мінздраву СРСР від 13 березня 1991 року. Охорона здоров'я в катастрофічному стані, а медична промисловість країни здатна забезпечити необхідним лише на 34 відсотки. Ліки фактично закінчилися, деяких вистачить максимум на півроку, зовсім нема перев'язочних матеріалів та інших лікарських препаратів. Оскільки через нашу заборгованість закордонні партнери відмовилися постачати нам медзасоби, у нас можливий відпуск усіх ліків тільки за рецептами. І хоча В. Дьяконов повідомив, що в шахтарському краї ліків вистачить десь до вересня, колегія обласного відділу охорони здоров'я разом з ученою радою Луганського медінституту направила телеграму на ім'я М. Горбачова та В. Павлова про нагальну необхідність вирішувати проблему щодо ліків. Бо шахти — зона ризику, і за умов бодай однієї аварії, зекономленого запасу вистачить на лічені дні...

Володимир СКАЧКО.
Луганськ — Київ.

...кт

...АГАЛИ ...МОГО ...ФІРУ

... приміщення ... УРСР. Учасни- ... відбувся біля ...ого стадіону в ..., прийшли з ви- ... ефіру по Ук- ...ебаченню.

Фото Вячеслава ...КАРЬОВА.

КОМПЕНСАЦІЯ НА ДІТЕЙ

До республіканської Урядової комісії з питань реформи цін і компенсації надходять численні скарги від батьків у зв'язку з тим, що бухгалтерії підприємств та місцеві органи соціального забезпечення всупереч рішенням відповідних союзних і республіканських органів вимагають від них додаткові довідки для оформлення компенсаційних виплат на дітей, передбачених постановами Уряду з питань реформи роздрібних цін.

Урядова комісія доводить до відома населення, що такі вимоги неправомірні. У надісланій міністерствам і відомствам УРСР, обл(міськ)виконкомам 11 квітня ц. р. телеграмі ще раз роз'яснено, що **підставою для перших компенсаційних виплат на дітей є лише заява батьків і свідоцтво про народження дитини.**

Комісія також повідомляє, що міністерствам і відомствам республіки, обл(міськ)виконкомам 9 квітня ц. р. направлено інструкцію про порядок компенсаційних виплат населенню у зв'язку з реформою роздрібних цін, в якій детально роз'ясняється, яким чином і за рахунок яких коштів здійснюються компенсаційні виплати. Необхідно, щоб ці документи було негайно доведено до місцевих органів соціального забезпечення, підприємств і організацій.

ДІАЛОГ ПРОДОВЖАТЬ В ІТАЛІЇ

Понад тисячу упаковок одноразових шприців отримала в подарунок від італійських учителів Київська міська лікарня № 15, де обстежуються вісім тисяч хлопчиків та дівчаток — жертв аварії на Чорнобильській АЕС.

— Група викладачів ліцею міста Єзі (центральна Італія) прибула до нас на запрошення створеного торік масового руху «Українські педагоги за мир та взаєморозуміння», — розповідає відповідальний секретар руху Валентина Дзябенко. — Наші гості побували не лише в дитячій лікарні, а й у школах-новобудовах Дарницького району столиці, відвідали також Сахнівську середню школу на Черкащині, познайомилися з її директором — відомим учителем-новатором, народним депутатом СРСР Олександром Захаренком.

Італійських колег цікавила можливість обміну досвідом у галузі освіти, підліткового виховання. Продовження діалогу — в Італії.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Київ.

Президент у цугцвангу

У політичних партіях

... Соціал-демок-
...ї України про-
...ференцію, на
...ова правління
...енко, політич-
...В. Вовк, секре-
... А. Коваль, на-
... України, член
...ПУ О. Сугоня-

...рактичній кон-
... відбулася не-
...томирі, партія
... політичне
...Україні. Ще
...топаді минуло-
... прийнято Дек-
...ипів і Статут.
...ії розробле-
...альному рівні

і буде прийнята на спеціальному з'їзді. Що стосується поточних дій, політичний редактор СДПУ В. Вовк пояснив: ситуація на Україні настільки динамічна, що розробляти послідовну, цілісну програму в даних умовах просто неможливо.

Секретар правління А. Коваль назвав політичну ситуацію, в якій опинилося союзне керівництво, цугцвангом Горбачова (в шахах цим терміном позначається позиція, в якій немає виграшних ходів, будь-який веде до катастрофи). Він висловив цікаву точку зору: помилок Горбачов не робив. Блискуче розрахований політичний бартер в Прибалтиці (Горбачов не втручається в події Перської затоки, Захід — у справи Прибалтики) привів до поразки Горбачова. Референдум, який — Горбачов знав, що переможе, — привів до нової поразки внаслідок все тієї ж безвиході союзного керівництва: Білорусія, яка з найстабільнішої опори центру буквально за кілька днів перетворилася в найгарячішу точку... В цих умовах потрібна консолідація всіх сил, які ставлять на меті виборювати суверенітет України, в тому числі і націонал-комуністів. Спроби об'єднання демократів уже були. На порядку денному — створення «круглого стола» України.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Репліка

І ЗА СОБАКУ ПЛАТИЛИ...

2 квітня ми одержали сюрприз колективний, спільний. Заглянули вранці до магазинів — і всім колективно закрутило в носі. А в кишенях стало легко-легко...

Несвідомі ви, дорогі громадяни, розтовкмачують нам більші й менші начальники. Дорожчає все: і електроенергія, і матеріали, і робоча сила. Та як же товари можуть не подорожчати?

Воно таки й так. Коли дорожчають м'ясо, сухарі, часник, сіль і перець, то хіба може стати дешевшою котлета?

Але приїжджаю оце на автостоянку, де ночують мої «Жигулі», а черговий, Віктор Прокопович, радісно сповіщає:

— А вже будете платити на місяць не 5, а 16 карбованців! Щойно начальство повідомило...

Став, дивлюся. Асфальт під колесами той, що й учора був. І огорожа та ж. І будка сторожів. І собача будка — правда, без собаки... Ну, хоча б якийсь гучномовець причепили, щоб музику видавав, чи собаку в будку привели. І то була б якась підстава.

— Вікторе Прокоповичу, — гукаю, — вам зарплату добавили?

— Де там, — відповідає. — Сто, як було, так і є...

Воно ніби зрозуміло: нас, рядових постояльців, пасажирів, пацієнтів, клієнтів, ніхто ніколи не питав, і, як видно з усього, у найближчому і подальшому майбутньому питати не збирається. А хотілося б, біс вас забери, щоб усе-таки питали, чи хоча б пояснили, хоч раз. Хоча б по якійсь дрібниночці. Бо інакше, дивись, завтра встановлять плату за користування лавами у скверах, або за те, що нюхаєш троянди на бульварі...

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Ровно.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

На злобу дня

З МІТИНГУ — ДО В'ЯЗНИЦІ

Як стало відомо кореспондентові УЦАІ, 11 квітня відбулося розпорядче засідання Верховного Суду УРСР. На ньому було розглянуто питання про запобіжні заходи щодо народного депутата України С. Хмари. У зв'язку з тим, що С. Хмара, який перебуває під слідством, після заміни йому запобіжного заходу — утримання під вартою і звільнення з-під арешту на поруки народних депутатів правильних висновків не зробив і допустив ряд дій, які кваліфікуються як неприпустимі і такі, що межують із злочинними, Верховний Суд прийняв рішення знову обрати як запобіжний захід утримання його під вартою. 12 квітня в Донецьку, куди С. Хмара прибув, порушивши встановлений порядок, він був затриманий органами міліції й доставлений до слідчого ізолятора. Верховний Суд прийняв також рішення про перенесення дати суду над С. Хмарою.

(УЦАІ).

Спорт

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Баскетбол. Сьогодні в спорткомплексі КПІ (вул. Польова, 38/1) розпочнеться фінальний турнір чемпіонату СРСР з баскетболу серед жінок за системою «плей-офф». Боротьбу поведуть вісім колективів. Команда, що програла одну зустріч, вибуває з боротьби за нагороди. Ця система, як на нормальну людину, не витримує ніякої критики. Для динамівок Києва вона просто образлива. Адже вони пройшли весь чемпіонат, мов на одному подиху, випередивши переслідувачок на шість очок. І тепер лише одна «осічка» може звести нанівець працю колективу, перекреслити його здобутки протягом сезону. І все це з «милості» якогось клерка з Держкомспорту СРСР. Але що вдієш? Треба зібратися і продовжувати боротьбу.

Наші динамівки та їхній тренер Володимир Рижов дуже сподіваються на підтримку болільників. До речі, початок сьогоднішнього матчу «Динамо» (Київ) — «Динамо» (Новосибірськ) о 19.00.

В інших поєдинках зійдуться: «Динамо» (Волгоград) — «Молдова» (Кишинів), ЦСКА — «Горизонт» (Мінськ), «Електросила» (Ленінград) — «Спартак» (Московська область). Початок цих зустрічей о 12.00, 13.45 і 17.00.

Гандбол. Київські спартаківки вийшли до фіналу розіграшу європейського Кубка кубків. На очах п'яти тисяч глядачів у Палаці спорту столиці України вони перегради і в другому півфінальному поєдинку спортсменок з німецького клубу БСВ (Букстехуде) — 25:23 (14:10). Голи у наших землячок закинули: Олексюк, Базанова, Долгунь — по 4, Горб, Гарнусова — по 3, Рибалка — 5, Товстоган — 2.

Сьогодні в швейцарському місті Базелі за допомогою жеребкування буде визначено, де гратиметься перший фінальний матч. А суперницями спартаківок стали гандболістки відомого бєлградського клубу «Раднічки».

Футбол. Чемпіонат СРСР. Друга ліга, західна зона. «Динамо» (Гянджа) — «Карабах» — 1:0, «Галичина» — «Суднобудівник» — 2:1, «Карпати» — СКА Од. — 0:3, КІМ — «Тігіна» — 1:1, «Дніпро» — «Зоря» Б. — 3:1, «Нива» Вц. — «Кремінь» — 1:0, «Торпедо» Зп. — «Ворскла» — 3:0, «Нива» Тр. — «Зоря» Лг. — 2:0, «Волинь» — «Торпедо» Т. — 0:0, «Спартак» — «Динамо» Б. — 4:0, «Гоязан» — «Хімік» — 1:0.

Друга ліга (українська зона): «Дніпро» — «Океан» — 1:0, «Зірка» — «Чайка» — 1:0, «Стахановець» — «Нафтовик» — 0:2, «Авангард» — «Прикарпаття» — 0:0, «Темп» — «Приладист» — 4:0, «Поділля» — «Кристал» — 0:1, «Полісся» — «Колос» — 1:1, «Десна» — «Шахтар» — 1:0, «Автомобіліст» — «Сталь» — 0:0, «Хімік» — «Закарпаття» — 0:1, «Маяк» Х. — «Карпати» — 0:0, СКА К. — «Маяк» О. — 1:1, «Динамо» — «Кривбас» — 2:1.

ПОГОДА

16 квітня вдень на Україні утримається ще тепла, переважно без опадів погода з температурою 12—18 градусів тепла, 17 квітня характер погоди зміниться. Часом передбачаються дощі: у західних областях помірні, подекуди з мокрим снігом, на решті території невеликі. Температура вночі у західних областях знизиться до приморозків 0—3 градуси, на решті території до 1—6 градусів тепла, вдень на більшій частині республіки 7—12. У південно-східних областях 11—16 градусів тепла. Вітер у ці дні переважатиме північно-західний, 7—12, у західній частині 17 квітня подекуди пориви 15—20 метрів на секунду.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер північно-західний, 7—12 метрів на секунду. Температура 13—18 градусів тепла.

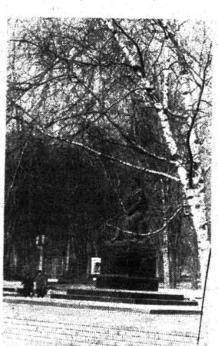
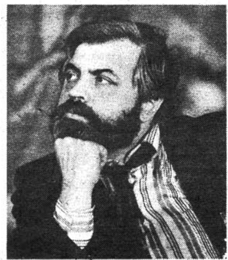

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

РЕАБІЛІТУВАТИ ЛЮДИНУ

Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» ми приймаємо між двома з'їздами українського «Меморіалу»: перший установчий відбувся в Києві 4 березня 1989 року, другий — в Івано-Франківську 13 і 14 квітня цього року. За цей час зроблено чимало, зокрема — меморіальцями. Це — практична допомога репресованим, створення картотеки жертв репресій, публікація і дослідження багатьох раніше не відомих матеріалів, світовий конгрес «Український голодомор 1932—1933 років», установлення місць масового поховання жертв сталінщини і, нарешті, участь у підготовці й обговоренні даного Закону. Змінювався й моральний клімат довкола колишніх репресованих і оборони їхніх громадянських і політичних прав. Спасибі Комісії Верховної Ради Української РСР у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених та воїнів-інтернаціоналістів на чолі з Миколою Вікторовичем Науменком та робочій групі за плідну й посутню працю над проектом Закону.

У ПРЕАМБУЛІ до Закону чітко сказано, що Верховна Рада Української РСР засуджує масове переслідування громадян, висловлює співчуття жертвам репресій, їхнім рідним і близьким, проголошує намір неухильно домагатись відновлення справедливості, усунення наслідків свавілля і порушень громадянських справ, а також прагне забезпечити компенсацію матеріальної і моральної шкоди, заподіяної незаконними репресіями реабілітованим та їхнім сім'ям. І найістотніше: Верховна Рада гарантує народові суверенної України, що подібне ніколи не повториться, що права людини і законність надалі будуть свято дотримуватись. Нелегко повірити в це не тільки тим, хто пережив сталінщину і брежневську неосталінщину, але й тим, сьогоднішнім, які стали свідками кривавих подій у Тбілісі, Карабаху, Оші та Вільнюсі; проте мусимо зробити все, аби забезпечити людині надійний правовий цивілізований захист. І, отже, мета прийняття Закону — ліквідація наслідків беззаконня.

Хочу висловити деякі думки не тільки як один з лідерів «Меморіалу», а й як народний депутат від Ватутінського району Києва, де розташована трагічно відома тепер на цілий світ Биківня, оті «Київські Куропати», де полягло понад 120 тисяч чоловік (офіційна статистика й досі подає зменшену в 10—15 разів цифру!); цвинтар, який по праву мав би стати Пантеоном пам'яті жертв сталінських репресій.

Треба підкреслити унікальний характер документа, з яким ми звертаємось до людей. І, на мою думку, преамбула до Закону й досі — сором'язлива, дещо в ній, як і в Законі,— віджила термінологія. Цивілізований світ не знав злочинів такого масштабу, вчинених урядами та партіями проти власних народів. Подумаймо: Китай за доби панування «нашого великого друга» — «Сталин и Мао слушают нас... под знамем свободы!» — поклав під кривавий ніж 26 мільйонів китайців, кількість жертв гітлерівського геноциду щодо власного мирного населення — 6 мільйонів, «червоні кхмери», доповнивши химерно зроумілий «марксизм-сталінізм» ідеями «наймудрішого Пол Пота», замордували 3 мільйони камбоджійців — і від того здригнулася планета. А в країні, «где так вольно дышит человек», цифра репресій, за даними істориків та «Меморіалу», сягнула 50—70 мільйонів громадян — і цивілізований світ мовчить...

ЦЕЙ унікальний характер репресій має бути неодмінно врахований у Законі. Це наш моральний обов'язок і перестророга на майбутнє — мусимо додатково прийняти Декларацію-покаяння від імені Верховної Ради,— адже ми живемо у тій же державі, і наша Верховна Рада, поза нашим бажанням, є спадкоємицею влади, яка чинила репресії. Думається мені, такий документ повинен мати морально-етичний характер і стосуватися не тільки жертв репресій, а й тих, хто ці репресії здійснював. Ідеться про особливо тяжкі злочини проти людства і людяності, і без такого морального Суду нашій державі не вийти з тієї етичної кризи, куди заведо її замовчування прізвищ конкретних винуватців війни проти власного народу. Ті з них, хто винен в особливо тяжких злочинах проти свого народу і хто нині ще продовжує працювати в правоохоронних органах, скомпрометувавши себе беззаконням, підлягають притягненню і до кримінальної відповідальності, можуть бути дискваліфіковані чи позбавлені урядових нагород, звань і пов'язаних з ними пенсійних привілеїв. Такий був, зокрема, додаток члена нашої комісії депутата П. Осадчука, що не увійшов до тексту Закону (і це слушно, бо Закон стосується лише репресованих), але мав би стати основою нашої моральної Декларації.

До статті 1 було чи не найбільше поправок, і деякі з відхилених мали свій безумовний сенс. Так, Комісія з питань здоров'я людини наполягає на такій дефініції: «Враховуючи, що масові політичні репресії припадали на період об'єднання українських земель в єдиній українській республіці, коли національно-визвольний рух в окремих регіонах зустрів жорстокий опір сталінської тоталітарної держави і за цих умов стали жертвами багато громадян України, які нерідко перебували на протилежних політичних та ідеологічних позиціях, Верховна Рада закликає всіх громадян України до громадського примирення». Відхилено цю пропозицію було не за її змістом, а лише тому, що вона не є нормою Закону. Але вона має потрапити потім у Звернення.

В АРХІВАХ «Меморіалу» — сотні жахливих документальних свідчень про «вміння» довоєнних слідчих «вибивати правду» — биття, скалічення, гвалтування, муки безсоння, електрошок. І особливий розділ — про нічим не виправдане садистське глумління над жертвами, зокрема на Західній Україні. Були випадки, коли в західноукраїнських тюрмах перед війною чекістські кухарі годували в'язнів (серед них було чимало членів КПЗУ) людським м'ясом таких же в'язнів! А чого варта улюблена кара «борців з українським націоналізмом» під назвою «червоні чобітки»? Дівчину, брат або наречений якої, не бажаючи потрапити до берівського «раю», тікав до лісу, брали на допит і взували у «червоні чобітки», тобто ставили босоніж у відро з окропом (переклад для російського читача — «с кипящей водой») і тримали доти, доки ноги жертви не вкривалися червоною шкірою. Якщо жертва виживала, її випускали — «для острастки», хай іде до лісу і розкаже, що буде таким, як вона, якщо їхні брати й наречені не складуть зброї. Одна з таких жінок дожила до нашого часу. Меморіальці зняли про неї фільм. Хіба ж «бандформування» — отаке звалище сталінських садистів? Треба всебічно вивчати й переглянути оцінки всього, що діялося тоді на Західній Україні, і нехай Закон про реабілітацію стане Законом про національну згоду або принаймні про роль тогочасної **держави**, яка не може, не має морального права бути **суддею**.

Слід було б у ст. 1 додати і про реабілітацію іноземних громадян — із тих, які, повіривши сталінській пропаганді, самочинно перейшли кордон і були розстріляні на радянській території «як шпигуни». І вже, звичайно, слід зняти формулу «повністю реабілітувати», бо немає і не може бути часткової реабілітації: людину або реабілітують, або ні.

Нарешті, слід переформулювати останній пункт статті 1, де сказано про реабілітацію осіб, які «з політичних мотивів були необгрунтовано примусово поміщені до лікувальних закладів». Слово «необгрунтовано» тут зайве. Бо які ж примусові заходи з **політичних мотивів** у галузі карної психіатрії можна вважати обгрунтованими? Будь-які примусові заходи медичного плану щодо політичних опонентів є злочин.

НАРОДНИЙ депутат Михайло Косів запропонував передбачити реабілітацію і окремих партій (були також пропозиції щодо реабілітації знищених Сталіним церков), але ці пропозиції не знайшли підтримки на тій підставі, що це політична реабілітація, а не правова, і тому не може бути нормою **цього** Закону. Хоча проблема тут, безумовно, існує: репресованими були не тільки окремі люди, а й громадські об'єднання, інституції, конфесії, науки, театри і навіть пам'ятники культури, які теж потребують реабілітації. Але то вже тема іншої розмови.

Найбільш дискутовною є стаття 2 — про осіб, які **«не підлягають реабілітації»** — далі йде величезний список категорій людей, звинувачених у зраді Батьківщини, шпигунстві, диверсіях, шкідництві, саботажі, терористичних акціях тощо. І мотивом є такий постулат: «...щодо яких у матеріалах кримінальних справ є сукупність доказів, які підтверджують обгрунтованість притягнення їх до відповідальності судами чи несудовими органами». Але ми знаємо ціну тим доказам, зібраним за вимогою «несудових органів»! «Меморіал» категорично наполягає на тому, щоб усі рішення несудових органів були визнані незаконними і скасовані як такі, всі без винятку! Якщо ж виявиться, що в такому-то конкретному випадку підстави для звинувачення були, це мусить довести судова справа, новий судовий розгляд. Інакше ми й надалі в усіх суперечливих випадках залежатимемо від свавільного тлумачення Закону численною раттю паперових охоронних старих і нових ГУЛАГів і тільки посилимо міжпартійний і громадянський розбрат. Виходити треба виключно з ПРЕЗУМЦІЇ НЕВИННОСТІ, і **не людина має доводити своє право на реабілітацію, а держава повинна довести справедливість вироку.** А хіба може бути справедливість вироку ПОЗА СУДОВИМ РОЗГЛЯДОМ? Слід було б принаймні виділити справи повоєнного часу, оскільки в роки війни справді були екстремальні обставини, в умовах же мирного часу це не могло тлумачитись інакше, ніж беззаконня. Робоча група, яка опрацьовує Закон, не пристала на цю думку і запропонувала взагалі зняти зі статті слова: «судами чи несудовими органами». Але в такому разі Закон усе одно не відділяє праведне від грішного і лише ускладнює реальність вирішення долі конкретних людей, збільшує навантаження для прокуратури й відповідних юридичних органів.

РОЗУМІЮ своїх опонентів, які мотивують власну позицію тим, що в разі повного скасування несудових рішень до списку реабілітованих може потрапити і котрийсь із справжніх злочинців, щодо якого, як і проти невинних, було порушено процесуальну норму. Але заради якогось одного прецеденту сьогодні, коли минуло мало не півстоліття від часів війни, йти в цивілізованому світі на визнання **правочинності** рішень «особых совещаний», «трійок», та ін. — є, на мою думку, ні чим іншим, як поверненням до неправової держави. Тим більше, що є стаття 7, яка регулює рішення цих питань судами і прокуратурою.

На жаль, Закон не захищає права тих українських громадян, які були репресовані НЕ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ або рішенням всесоюзних органів. Не розумію такого дозованого підходу **суверенної** республіки щодо громадян, чиї діяння було кваліфіковано як злочин за кримінальними законодавствами республік СРСР. На мою думку, треба передбачити в Законі захист прав **усіх** без винятку громадян Української РСР.

Нарешті, є ще одна, не врахована в Законі категорія людей, так званих «остарбайтерів». Їх просто сортували в пересильних таборах нашвидкуруч зібрані «комісії», без будь-якого суду й розгляду. Як правило, їх позбавляли майна, житла, їм було заборонено повертатися туди, звідки їх вивозили німці. Але як саме відшкодувати втрати людям цієї категорії та багатьом іншим, у Законі не сказано — так, ніби й не існує перед ними **державної** провини.

Гуманний підхід Закону до пільг реабілітованим, зокрема в тому, що «час відбування покарання в місцях позбавлення волі і заслання зараховується у потрійному розмірі в стаж роботи для призначення трудових пенсій». Були пропозиції прирівняти права репресованих до прав інвалідів та учасників війни. На мою думку, цього робити не слід. Повинен бути Статус Жертв Політичних Репресій — по відношенню до людей, які справді стали інвалідами не Великої, а ще більшої «Вітчизняної війни» тоталітарної системи проти власного народу. Звичайно, засобами для впровадження Закону повинні стати й інші гуманні акції — відкриття архівів КДБ, публікація документів про репресованих, пам'ятники на місцях масових поховань жертв репресій, акти про сприяння місцевих органів влади роботі осередків «Меморіалу» та багато іншого. І одна з найважливіших проблем — справжня, а не паперова компенсація жертвам репресій. За Конституцією, кожен громадянин має право отримувати за свою роботу зарплату. Репресовані працювали по 12—14 годин на добу, без вихідних і відпусток, не одержуючи жодної платні. Їхня плоть і кров заклала підвалини індустрії, їм ми завдячуємо розвитком цілих регіонів. Закон має зазначити, що реабілітовані повинні отримати всю заробітну платню за час ув'язнення. І, крім того, компенсацію за **примусовість** цієї праці, за незаконність і аморальність ув'язнення. Пропозиції проекту Закону тут одверто занижені.

І тут посилання на складне економічне становище СРСР, яке, мовляв, не дає можливості повністю задовольнити права репресованих та їхніх нащадків, для мене,— дивлюсь на це і під кутом зору Комісії з питань культури та духовного відродження, — **аморальне.** Ми бачимо, хто і за які заслуги перед державою сьогодні жиріє, а хто заледве зводить кінці з кінцями. Хто неспроможний віддати борги, той визнає себе банкрутом. Такий закон життя. Якщо держава не може віддати борги тим, чиє життя вона знівечила й вичавила і в тому числі на знедолених яких збудувала свій добробут, вона має визнати себе політичним банкрутом і почати все спочатку. Горбачов визнав, що «оновлений Союз» продовжить 1000-річну історію Росії і, отже, й сімдесятирічну історію СРСР. Союзний уряд мусить узяти на себе компенсацію коштів для **всіх** репресованих тоталітарним режимом. Явище ж українського суверенітету тим і нове, що воно категорично заперечує політичну правонаступність сталінізму, заперечує відповідальність парламенту та уряду за збитки, завдані Україні та її народові. В жодному з проектів Союзного договору не передбачена відповідальність Центру за відшкодування цих збитків. Але тільки на цьому шляху нас чекатиме національний мир і міжреспубліканська згода.

Лесь ТАНЮК,
голова Комісії Верховної Ради Української РСР з питань культури та духовного відродження, член колегії Всесоюзного та співголова Українського добровільного історично - просвітницького товариства «Меморіал».

Юридична консультація

З чоловіком ми розлучаємося. Нині я перебуваю у відпустці по вагітності і родах. Чи маю я право вимагати, щоб чоловік платив аліменти на мене? — тов. Рослик з м. Вінниці.

Згідно з частиною першою ст. 32 Кодексу про шлюб та сім'ю Української РСР в редакції Указу Президії Верховної Ради УРСР від 28 січня 1991 року (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 9, ст. 89) дружина в період вагітності і протягом трьох років після народження дитини має право через суд одержувати аліменти від чоловіка, якщо останній спроможний їх платити. Це право зберігається і після розірвання шлюбу.

В якому розмірі надаються земельні ділянки для сінокосу і випасання худоби? — запитує тов. Зінченко з Зіньківського району на Полтавщині.

Громадянам, які мають у власності худобу, надаються у користування земельні ділянки для сінокосіння і випасання худоби. Розмір ділянки не повинен перевищувати один гектар (частини 3 і 5 ст. 59 Земельного кодексу Української РСР).

Які пільги щодо прибуткового податку мають сім'ї, у яких на утриманні троє і більше дітей? — запитує тов. Мельник з м. Ровеньки Луганської області.

Згідно з підпунктом «д» пункту 2 ст. 4 Закону СРСР від 23 квітня 1990 року «Про прибутковий податок з громадян СРСР, іноземних громадян і осіб без громадянства» для робітників, службовців і прирівняних до них по оподаткуванню громадян, які мають на утриманні трьох і більше осіб, сума прибуткового податку знижується на 30 процентів по доходах, одержуваних від основного місця роботи.

При наявності в сім'ї трьох і більше дітей, які перебувають на утриманні батьків, пільга надається і дружині, і чоловікові. Якщо ж у громадян, які перебувають у шлюбі, на утриманні у складі сім'ї є інші утриманці, крім дітей, то пільга надається одному з подружжя за їх вибором (підпункт «д» частини 2 пункту 6 Інструкції Міністерства фінансів СРСР від 25 червня 1990 року № 83 «Про порядок застосування Закону СРСР «Про прибутковий податок з громадян СРСР, іноземних громадян і осіб без громадянства»).

Пільга по податку на утриманців надається з моменту подання довідки житлово-експлуатаційної контори, управління будинками, іншого житлово-експлуатаційного органу або виконавчого комітету сільської (селищної) Ради народних депутатів про кількість утриманців. Довідка подається щорічно.

Документами, що підтверджують наявність утриманців, є також виконавчі листи на стягнення аліментів, а щодо громадян, які проживають у місцевості у будинках, належних громадянам на праві особистої власності, — довідки, завірені головою вуличних (квартальних) комітетів.

Семен КАРЛИЦЬКИЙ, юрист.

ПРОСТІР ДЛЯ СВАВІЛЛЯ?

Відлуння закону

У першій половині лютого цього року третя сесія Верховної Ради України розглянула зміни і доповнення до Кодексу законів про працю УРСР. При постатейному голосуванні мою увагу привернув перший пункт статті 41 — одноразове грубе порушення трудових обов'язків. Депутат, за фахом юрист, (незважаючи на неодноразове прохання головуючого називати своє прізвище та виборчий округ, деякі парламентарії забувають це робити), запропонував вилучити її із Закону. Свою пропозицію він аргументував так: стаття відкриває широкий простір для волюнтаристського рішення керівника. Другий депутат заперечив йому: ні в якому разі! Ще дуже багато аварій на виробництві. Треба наводити порядок і дисципліну. Третій промовець послався на зарубіжний досвід: трудовий договір за ініціативою адміністрації розривають тоді, коли працюючий з'явився на роботу в нетверезому стані або завдав великих матеріальних збитків.

Голосуванням депутати залишили статтю без змін. Новий Кодекс законів про працю УРСР набрав чинності. Чи допоможе згадувана стаття позбутися недисциплінованості та аварій? Хто із законодавців був найближчим до істини? Теоретично всі мали рацію. Замість зіставлення їх аргументів наведу лише один приклад надто широких можливостей упередженого застосування статті 41, пункту 1.

Понад 13 років працював я редактором багатотиражної відомчої газети «Наше життя». Мав подяки, у 1985 році мій портрет було занесено на Дошку пошани. Через два роки мене звільнили з роботи за «одноразове грубе порушення трудових обов'язків». Що ж трапилось? Зіпсувалися стосунки з головою Центрального правління Українського товариства глухих П. Шпаком, чию газету я редагував. Замість того, щоб зміцнювати редакцію здібними журналістами, голова правління почав добирати для роботи в газеті людей, далеких від журналістики. Раз вдалося йому так зробити, а вдруге я рішуче заперечив. Незгоду мою з його діями Шпак стерпів, але саме після цього й почав прискіпуватися, щоб звільнити мене з роботи. Коли звинувачення в політичних помилках та інших гріхах не спрацювало, використав непорядну поведінку штатного кореспондента газети.

Здаючи до друку знімок робітничої родини на дозвіллі, фотокор приховав від відповідального секретаря та редактора минуле батька дітей. Фото вийшло в газеті. І тоді з'ясувалось, що людина, зображена на знімку, скоїла в минулому злочин і відбула ув'язнення. Для Шпака це стало справжньою знахідкою, щоб звинуватити мене.

Незважаючи на те, що згідно з «Правилами внутрішнього трудового розпорядку редакції газети «Наше життя», розробленими на основі методики кафедри журналістики колишньої ВПШ при ЦК КПУ і погодженими з профкомом Центрального правління, відповідальність за достовірність ілюстрацій та тексту до них несе фотокореспондент, П. Шпак, оголосив його абсолютно невинним, усю провину переклавши на мене. На засіданні президії наклав на мене дисциплінарне стягнення — оголосив догану й офіційно попередив: «...если в дальнейшем будут иметь место серьезные недостатки в работе редакции, президиумом будет рассмотрен вопрос о соответствии занимаемой должности».

Якби керівник відомства був зацікавлений у кращій організації роботи підпорядкованого йому друкованого органу, то це попередження мало б звучати інакше. Але Шпаку потрібні були «серйозні недоліки». І вони незабаром з'явилися. І знову з вини фотокореспондента. Незважаючи на те, що він ствердив достовірність поданої фотоінформації своїм особистим підписом та числом на звороті знімку, а після повернення з відрядження написав у пояснювальній: «У тому, що Береговенко К. П. потрапила в історію аморальну, мені нічого не було відомо», П. Шпак за другий знімок звільнив мене з роботи.

Тим часом людина, фото якої ми вмістили, відбула визначений правосуддям строк покарання, працює на виробництві бездоганно, має нову родину. На день публікації знімку в газеті минуло 8 років і 5 місяців з часу її звільнення. Отже, згідно із статтею 55 пункту 8 Кримінального кодексу УРСР вона уже мала право на погашення судимості. Далі. В країні немає закону, який забороняв би писати в засобах масової інформації про людей, які відбули ув'язнення.

На другому знімку була зображена передова робітниця. Незважаючи на те, що звинувачення її в крадіжці дитячої футболки в магазині юридично не доведено, П. Шпаку цього було досить, щоб звільнити редактора з роботи.

Отакі можливості цієї статті. А правоохоронні органи — від районної до республіканської прокуратур — навіть вникнути не хочуть у суть конфлікту. Які б аргументи та факти я не наводив на захист свого журналістського імені, отримував одну й ту ж відповідь: порушень трудового законодавства не виявлено.

Після десятка відписок з різних інстанцій звернувся я до приймальні Президії Верховної Ради УРСР з проханням допомогти отримати з правоохоронних органів відповідь, які саме трудові редакторські обов'язки, до того ж грубо, я порушив. Скажу відверто, сподівався привернути увагу до поглибленого вивчення й аналізу конфлікту. Але з Прокуратури УРСР знову надійшла відписка: «...Оснований для удовлетворения Ваших требований (я нічого, підкреслюю, не вимагав. — П. Б.) не усматривается, о чем вам сообщалось, в том числе за подписью руководства Прокуратуры УССР. Начальник управления по надзору за соблюдением законности и охраны прав в социальной сфере М. А. Пелых».

У чому ж тоді полягає нагляд за законністю та охороною прав?

Так і тягнеться ця історія понад три з половиною роки. Я не прошу поновлення на посаді редактора «Нашого життя», а лише хочу захистити своє журналістське ім'я. Хочу переконатися, що ми справді будуємо правову державу.

Отож, повертаючись до голосування у Верховній Раді УРСР щодо першого пункту статті 41, все ж не можу не підтримати депутата, який пропонував вилучити її. Надто широкий простір дає вона для свавілля нерозумного і надмірно запального керівника, якому раптом захотілося розправитися з підлеглим.

Багато років згадувана стаття служила адміністративно-командній системі. На третій сесії її дивом урятували. Скасовано горезвісні списки № 1 та № 2, розширено права профкомів, громадяни здобули можливість звертатися до суду для захисту прав. То ж чи варто в оновленому Кодексі законів про працю мати статтю, що стала анахронізмом?

Петро БУЛАТОВ,
член Спілки журналістів України.

Я НЕ ПРОШУ ПОНОВЛЕННЯ НА ПОСАДІ РЕДАКТОРА «НАШОГО ЖИТТЯ», А ЛИШЕ ХОЧУ ЗАХИСТИТИ СВОЄ ЖУРНАЛІСТСЬКЕ ІМ'Я. ХОЧУ ПЕРЕКОНАТИСЯ, ЩО МИ СПРАВДІ БУДУЄМО ПРАВОВУ ДЕРЖАВУ.

Коротко з листів

Не отримав підряд два номери (48 і 49) «Голосу України», саме ті, що вийшли напередодні референдуму. Зробив через листоношу запит начальнику пошти, що міститься в селі Кудренці. Та розвела руками, мовляв, чого не було, того дати не можу.

М. ВЛАСЮК,
пенсіонер, учасник Великої Вітчизняної війни.
с. Кізя-Кудринецька
Кам'янець-Подільського району
Хмельницької області.

Прошу допомогти отримати 29-й, 45-й, 48-й номери «Голосу України». Необхідно, щоб газета надходила регулярно.

А. ЯРОВЕНКО.
с. Жовтинівка
Березівського району
Одеської області.

Де мій 40-й номер «Голосу України»? У відділі доставки на це запитання відповідь одна: «Не надходив». Запитую: «До кого звертатися за роз'ясненням?». Відповідь: «До господа Бога».

М. ГОЦЮК.
Київ.
(Адреса: вул. Бойченка, 13, кв. 12).

Газета надходить до мене двічі на тиждень. І це замість п'яти. У чім же причина?

О. ПОДОЛЬ.
с. Біленьке
Запорізької області.

Останній номер газети отримав 28 лютого. Листоноша відповідає, що не знає, чи виходить у світ «Голос України».

Л. СПОДИНЕЦЬ.
Дніпропетровськ.
(Адреса: вул. Сибірська, 40, кв. 1).

Ну що зробити, щоб отримувати всі номери «Голосу України»? Співробітники Овідіопольського райвузла зв'язку постійно не досилають газету.

Р. ГЛАДКИХ.
с. Иосипівка
Одеської області.

Від редакції. Читачі кричать «Караул», що не можуть з номера в номер отримувати «Голосу України». Усі ваші, шановні читачі, претензії редакція адресує Міністерству зв'язку УРСР і сподівається на всі ваші листи одержати від нього вичерпну відповідь.

Експрес-новини

Американські війська почали залишати Південний Ірак згідно з умовами припинення вогню в регіоні Перської затоки. Планується, що операція виведення близько 100 тисяч військовослужбовців США до демілітаризованої зони в 10 кілометрах на північ від кордону з Кувейтом повинна закінчитися через чотири дні. Вони залишатимуться там доти, доки їх замінять сили ООН для підтримання миру. Військове командування Сполучених Штатів запропонувало 40 тисячам іракських біженців перейти до цієї зони, обіцяючи їм захист. Було заявлено, що союзні війська не залишать напризволяще людей, багато з яких намагалися повалити режим Саддама Хусейна.

* * *

До портів на півдні Туреччини прибули перші судна ВМС США з гуманітарною допомогою для курдських біженців, які терплять від холоду і голоду в горах уздовж ірако-турецького кордону. Заходи екстреної допомоги мають на меті щодня забезпечувати харчуванням до 700 тисяч біженців. Тим часом в Ірані вже зібралося більше мільйона іракських біженців — курдів та шиїтів. Згідно з повідомленнями інформаційних агентств, наплив біженців в Іран триває.

* * *

В інтерв'ю американському телебаченню міністр оборони США Чейні висловив думку, що Президент СРСР невдовзі може втратити владу. На запитання, чи збільшиться можливість виникнення конфлікту між СРСР і США в разі приходу до влади в Кремлі прихильників твердої лінії, Чейні відповів, що військова могутність Радянського Союзу залежатиме не лише від того, хто перебуватиме при владі, а й від стану радянської економіки. А він погіршується так швидко, наголосив Чейні, що керівництво СРСР навряд чи зможе врятувати військову промисловість від загального економічного розвалу.

* * *

Міністр закордонних справ ФРН Ґеншер закликав громадян країни не підтримувати діяльність крайніх правих угруповань. За його словами, німці не повинні дозволити нечисленним екстремістам заплямувати досягнення мирної революції, в результаті якої відбулось об'єднання Німеччини. Виступаючи на з'їзді вільної демократичної партії у Дрездені, Ґеншер зазначив, що зростаюча неприязнь до іноземців здатна викликати внутрішні конфлікти. Зокрема, він особливо наголосив на небезпеці, яку містить в собі агітація ультраправих проти поляків.

* * *

Прем'єр-міністр Румунії Роман відбув з неофіційним візитом до Сполучених Штатів. Перед відльотом він виголосив заяву про те, що має намір зустрітися з держсекретарем Бейкером і лідерами конгресу. За словами Романа, мета його поїздки полягає в тому, щоб переконати уряд і народ США в тому, що в Румунії відбуваються справжні демократичні процеси, і економічні реформи в країні скеровані на перехід до ринкової економіки.

Редакція газети «Голос України» висловлює глибоке співчуття Першому заступникові Голови Верховної Ради УРСР **Івану Степановичу ПЛЮЩУ** з приводу трагічної загибелі його сина — **Вадима Івановича.**

Очима зарубіжних колег

Наш прес-клуб

Багато які з створених у Радянському Союзі спільних підприємств займаються спекулятивними справами, а деякі із них — лише красиві фасади, за якими немає нічого реального. Все це є тільки один з наочних аспектів несподіваного феномену: радянське Ельдорадо, що так і не відбулося для західних фірм, які в нього повірили і на нього розраховували. Але тільки деякі з них зробили вигідні справи дякуючи перебудові. Може бути — тільки банки.

В «Штатах» відбувається переоцінка цінностей. Лише найхоробріші фірми продовжують цей шлях. А більша частина знає, що доведеться зачекати ще кілька років, ніж почнуть пожинати плоди капіталовкладень, які повинен був відкрити їм ринок перебудови.

Розчарування — це справа не нова. Питання також в тому, що необхідно ще мати справу з бюрократією, настільки ж неефективною, як італійська.

Такі фірми, як «ФІАТ» або «Ансальдо», досить уважно обдумують кожний свій крок на радянській землі, проте не відмовляються на ній працювати і будуть винагороджені досить швидко. Віддалена перспектива нарешті наступить. Інші транснаціональні компанії зайняли ту ж позицію. Наприклад, «ІБМ» продовжує працювати над планом поставки 40.000 персональних комп'ютерів радянським школам і над системою попереднього продажу авіаквитків і управління Аерофлотом. Будівельна фірма «Буіг», яка кілька десятиліть пропрацювала в третьому світі і надбала великий досвід, вважає, що труднощі, з якими вона зустрічається, не більші, ніж в інших країнах. «Металгезельшафт» і «БАСФ» говорять, що їхні ділові стосунки так само успішні, як і в минулі роки. Чарльз Х'юджел, колишній президент «Комбасчн індижинірінг», яка веде переговори про створення в Тобольську спільного нафтохімічного підприємства вартістю 2 мільярди доларів, опублікував в «Файненшл таймс» заяву, що резюмує позицію найдалекоглядніших менеджерів: «Я ніколи не мав ілюзії стосовно того, що комерційні перспективи будуть хорошими найближчим часом. Але бути присутнім потрібно уже зараз, щоб підготовитися до майбутнього злету».

«Аванті» (Італія).

За словами експертів, великомасштабна спекуляція карбованцями на чорному ринку, якою займаються комерсанти, бізнесмени й навіть урядові відомства, неухильно підштовхує Радянський Союз до валютної реформи.

Широка незаконна торгівля карбованцями в обмін на тверду валюту як усередині країни, так і за її межами за курсом, що доходить до 100 карбованців за долар, мабуть, є додатковим чинником тиску на радянський уряд, що спонукає його швидше зробити карбованець конвертованим.

Радянські відомства, які одержують тверду валюту для сприяння експорту й на закупівлю необхідних імпортних товарів, наприклад медикаментів, як повідомляють, зважили, що їм вигідніше продавати її на чорному ринку.

Офіційний радянський комерційний курс становить приблизно 1,6 карбованця за долар, хоча карбованці продаються державними підприємствами на аукціонах твердої валюти, що періодично проводяться, за курсом 25:1.

Питання про незаконну торгівлю карбованцями випливло, коли радянський прем'єр-міністр Валентин Павлов звинуватив західні банки в участі в гігантській афері з метою закупівлі радянських підприємств за дешеву ціну. Це звинувачення було висміяно як намагання пояснити несподіване рішення уряду про обмін у січні 50- і 100- карбованцевих купюр.

Проте все нові факти, які надійшли згодом, свідчать про широку торгівлю карбованцями в світі за курсами, що викликають законну стурбованість. Джо Трагерт, директор-розпорядник вашінгтонської консультаційної фірми «Планекон», заявив, що до його компанії «в минулому році чотири або п'ять разів» зверталися з пропозицією обміняти 500 мільйонів карбованців, або більше за курсом, приблизно, 16:1, що в десять разів вище від офіційного.

«З такими пропозиціями звертаються люди, які займають досить високі пости вельми великих фірм», — повідомив Трагерт.

«Джорнел оф коммерс» (США).

А як у них!

ПРЕЗЕНТ ДЛЯ ПАПИ

Уже не один місяць у середовищі польських політиків і знаних публіцистів вирують пристрасті навколо питання про заборону абортів. Нині відповідний законопроект перебуває на розгляді в сеймі. Президент Польщі Лех Валенса не приховує бажання, щоб останній парламентський бар'єр було подолано якомога швидше. Адже в червні свою батьківщину вчетверте має відвідати папа Іоан Павло II. І президент-католик хотів би зустрічати його в країні, де зумисне зривання вагітності карається законом.

Дискусії на цю тему змусили депутатів сейму відкласти вирішення ряду важливих питань, що стосуються економічної реформи. Щоправда, населення Польщі, здається, зайняте іншими клопотами. Принаймні в демонстраціях противників абортів, до яких постійно закликає й католицька церква, до останнього часу брали участь лише кілька тисяч чоловік. Не активніші також прибічники дотеперішньої системи регульованої народжуваності.

90 відсотків поляків сповідують католицизм. Здавалося б, ставлення народу до нового законопроекту буде однозначним — «за». І тим більшою несподіванкою стали опубліковані наприкінці лютого результати опитування, проведеного державним інститутом вивчення громадської думки: 58 відсотків висловились проти кримінального переслідування за аборти.

У дискусіях обох супротивних сторін спостерігаються ті ж аргументи, що й у країнах Західної Європи чи Північної Америки. Одні називають аборт убивством ненародженого маляти, а інші говорять про нехтування свободою особи, керуючись відомим висловом: «Мій живіт належить мені». Противниками заборони висуваються й такі аргументи, як відсутність у Польщі коштів для забезпечення нормальних умов життя самітніх матерів та багатодітних родин, вказується на високий рівень дитячої смертності й погані перспективи на майбутнє для підростаючого покоління.

Близькі до церкви політики, навпаки, вбачають у забороні абортів шлях до позитивних демографічних змін. Власне, й нині в Польщі людей народжується більше, ніж помирає. Але впродовж останніх років рівень народжуваності невпинно падає. За словами сенатора Валер'яна Піотровського — ініціатора законопроекту про заборону, поляки могли б невдовзі сказати Західній Європі: «Ми відстаємо від вас в економіці, проте ми здатні показати Європі взірець високих моральних засад».

Законопроектом, внесеним Піотровським та ще кількома сенаторами, парламент займається з минулого літа. Спочатку передбачалося суворе покарання для всіх осіб, причетних до операцій аборту — ув'язнення на строк до трьох років. Але це викликало різку критику. Один із сенаторів у своїй промові нагадав про злу долю молодих незаміжніх жінок, які часто не бачать іншого виходу, ніж зривання вагітності. Кримінальний аспект вдалося згладити. Сенат погодився на те, що цих жінок карати не треба. Та лікарі та інший медичний персонал, беручись за операцію, мусять не забувати про в'язницю. Щоправда, результати голосування за пом'якшений варіант проекту були вкрай хиткими: з ним погодилася рівно половина із 100 сенаторів — необхідний мінімум. І ось тепер — слово за сеймом.

Євген УКРАЇНЕЦЬ.

На знімку: виразний взірець моральних засад — глава держави і глава багатодітної родини Лех Валенса, якому дружина подарувала восьмеро дітей.

Фото з газети «Зюддойче цайтунг» (ФРН).

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор

Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.

Черговий редактор — Володимир Краснодемський.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Антоніна Сильверстова, Людмила Несена, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150731.